

Revisionsverkets ställningstaganden

Genomförandet av statsrådets cleantech-strategi

Cleantech-verksamheten är en globalt snabbväxande bransch och ett av de prioriterade områdena i Finlands näringspolitik. Med hjälp av cleantech-lösningar försöker man minska de negativa miljökonsekvenserna och främja en hållbar användning av naturresurser. Cleantech-verksamheten är nätverksekonomi som överskrider sektorsgränserna.

Föremål för revisionen var genomförandet under perioden 2014–2015 av statsrådets strategi för främjande av cleantech-verksamheten (cleantech-strategin) från 2014. I berättelsen behandlas utöver detta även de åtgärder som har vidtagits efter det egentliga genomförandet av strategin. Målet för revisionen var att bedöma om genomförandet av strategin varit konsekvent och av hög kvalitet samt om man strävat efter kostnadseffektivitet i genomförandet. Målet var inte att bedöma strategins effektivitet eller kostnadseffekt.

Genomförandet av cleantech-strategin avslutades i slutet av 2015. I följande strategiska program för statsminister Juha Sipiläs regering ingår cleantech-strategins teman i det prioriterade området ”Bioekonomi och ren teknik”.

Cleantech-strategin hade nära anknytning till det föregående strategiska programmet för cleantech. Programmet genomfördes 2012–2015 vid Arbets- och näringsministeriet, men med en egen organisation som inte ingick i ministeriets organisationsstruktur. Programmet leddes av en strategidirektör. Under direktören arbetade 1–4 tjänstemän, som hade ansvaret för det praktiska arbetet. Uppgörandet av strategin styrdes dessutom av det strategiska programmets ledningsgrupp och delegation. Någon separat organisation inrättades inte för genomförandet av strategin, utan arbetet sköttes av de parter som gjort upp strategin. Flera ministerier fick ta del av ansvaret för att genomföra strategin.

Dokumentationen med anknytning till genomförandet av strategin var inte tillgänglig så att handlingarna skulle ha gett ett representativt skriftligt revisionsmaterial. Detta berodde delvis på att handlingar inte hade upprättats i någon större omfattning, men också på problem med arkiveringen. Arbets- och näringsministeriet har utfärdat en anvisning om arkivering av elektroniskt material efter att genomförandet av den granskade strategin avslutats.

Resultaten av revisionen grundar sig på skriftligt material, en webropol-enkät, muntliga intervjuer och intervjuer per e-post samt svar på en skriftlig begäran om information riktad till ministerierna. De intervjuade personerna, som representerade olika instanser, gav sammanfallande svar på intervjufrågorna.

Genomförandet av cleantech-strategin uppfyllde inte till alla delar de kriterier som fastställts i revisionen som krav på ett bra och högkvalitativt genomförande av strategin.

Ingen genomförandeplan hade gjorts upp för strategin. Ministerierna anvisades inga separata resurser för genomförandet av strategin, utan genomförandet finansierades ur ministeriernas egna omkostnadsmoment. Ansvaret för genomförandet av strategin kunde ha förankrats mer effektivt. Trots att ministerierna skulle ha behövt stöd i synnerhet för samarbetet sinsemellan, har de genomfört de flesta av åtgärderna som anvisats dem i strategin på ett framgångsrikt sätt.

Det förekom varken någon aktiv uppföljning av genomförandet av strategin eller något kontrollförfarande, utifrån vilka genomförandet kunde ha styrts effektivt. Information om strategin fanns på webbplat-

serna medan strategin genomfördes, men ingen detaljerad kommunikationsplan gjordes upp. Inte heller rapporteringen om framstegen i genomförandet och om utvärderingen av genomförandet planerades på förhand. I samband med genomförandet av strategin planerades ingen anskaffning av material för utvärdering och jämförelse av strategins verkningar. Sättet på vilket genomförandet av strategin leddes uppmuntrade inte till informationsförmedling och växelverkan.

Arbets- och näringsministeriet hade inte utfärdat några skriftliga anvisningar om genomförandet av strategierna under den tidsperiod som revisionen omfattade. En processbeskrivning där de olika skedena och uppgifterna under genomförandet presenteras kunde ha gjort verksamheten systematisk.

Revisionsverkets rekommendationer

Revisionsverket rekommenderar att Arbets- och näringsministeriet

1. som hjälpmedel för genomförandet av strategier gör upp en skriftlig processbeskrivning där de olika skedena och uppgifterna under genomförandet samt dokumenteringen av tillhörande handlingar presenteras
2. i framtiden sörjer för att erforderliga handlingar produceras om genomförandet av strategier och att dessa arkiveras så att handlingarna är tillgängliga också senare.